

รายงานการจัดกิจกรรมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้รับบริการ
เรื่อง การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัยของยาฟ้าทะลายโจร

นายณัฐวัฒน์ ทองหน้าศาล
นางสาวระพีพรรณ สมกลิ่น

ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

เนื่องด้วยในช่วงสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการแถลงข่าวจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับการทดลองวิจัย "สารสกัดฟ้าทะลายโจร" ระบุว่าขณะนี้นักวิทยาศาสตร์ไทยจากหลายหน่วยงาน ได้ร่วมกันทำการวิจัยทดลองทางห้องปฏิบัติการเพื่อหายาด้าน COVID-19 โดยนำกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทยสุขภาพดี 10 คน รับประทานยา "สารสกัดฟ้าทะลายโจร" และอยู่ในโรงพยาบาล 5 วัน จากนั้นเอาเซลล์ที่สกัดจากกลุ่มตัวอย่าง ไปใส่เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) พบว่า "สารสกัดฟ้าทะลายโจร" ของประเทศไทย สามารถยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสในหลอดทดลองได้ ประชาชนทั่วไปจึงนำยาฟ้าทะลายโจรมารับประทานเกินความจำเป็นเพื่อหวังผลในการป้องกันเชื้อไวรัส COVID-19 หน่วยงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี จึงได้จัดทำสื่อแผ่นพับ และบอร์ดความรู้ เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้รับบริการ เรื่องการใช้ยาฟ้าทะลายโจร สนับสนุนให้ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้มารับบริการที่โรงพยาบาลทราบ เข้าใจ และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจรอย่างถูกต้อง โดยวัดจากคะแนนทดสอบความเข้าใจหลังจากได้รับความรู้ มากกว่าร้อยละ 80

กลุ่มเป้าหมายและระยะเวลาดำเนินการ

ประชาชนผู้มารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ในช่วงระหว่างวันที่ 3 กรกฎาคม 2563 ถึง 31 กรกฎาคม 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้มารับบริการทราบถึงข้อเท็จจริงของการใช้ยาฟ้าทะลายโจร ในการนำมาใช้เป็นยาด้านไวรัส COVID-19
- ผู้มารับบริการทราบข้อมูลวิชาการของฟ้าทะลายโจร ประโยชน์ และโทษจากการรับประทานยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจร

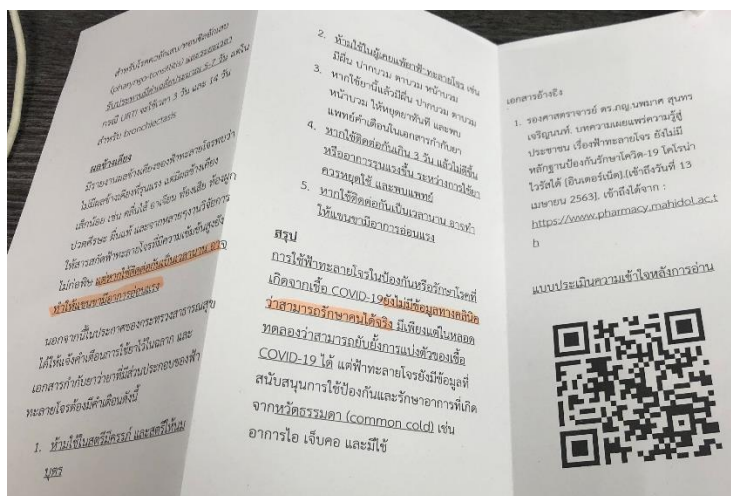
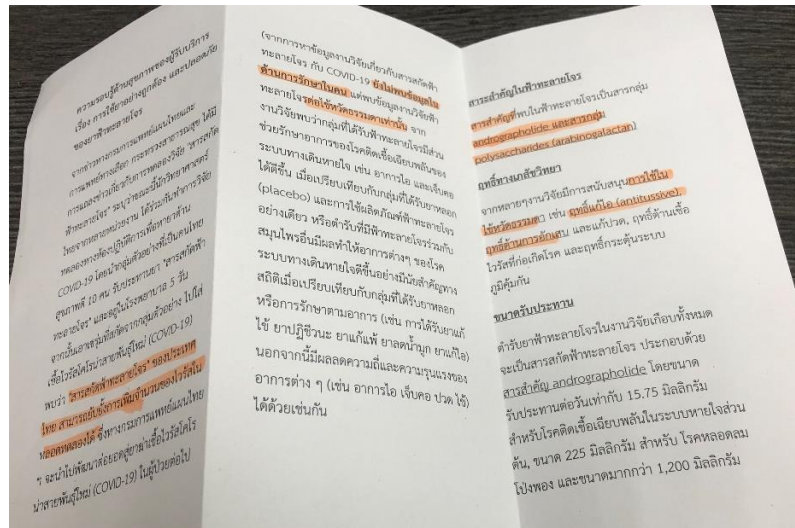
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บทความเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน เรื่องฟ้าทะลายโจร ยังไม่มีหลักฐานป้องกันรักษาโควิด-19 โควิดไวรัสได้ โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ภญ.นพมาศ สุนทรเจริญนนท์.
2. บทความในวารสารศิริราชประชาสัมพันธ์ 2563 เรื่องไขข้อข้องใจฟ้าทะลายโจรกับ coronavirus 2019. โดยการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

กิจกรรม/ขั้นตอนที่ดำเนินการ

- 1.รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย สาระสำคัญของฟ้าทะลายโจร ประโยชน์ และโทษจากการรับประทานยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจร
- 2.จัดทำสื่อแผ่นพับ และบอร์ดความรู้เรื่องยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจร
- 3.จัดทำแบบทดสอบความเข้าใจของผู้มารับบริการ โดยใช้ Google Form
- 4.แจกแผ่นพับความรู้ และส่งเสริมให้ผู้รับบริการศึกษาจากบอร์ดความรู้หน้าห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเรื่องสมุนไพรฟ้าทะลายโจร
- 5.ให้ผู้มารับบริการตอบแบบทดสอบความเข้าใจ โดยสแกน QR Code ที่อยู่ในแผ่นพับให้ความรู้ และบอร์ดความรู้ เพื่อเข้าสู่หน้าแบบทดสอบ Google Form
- 6.วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

รูปกิจกรรม

แบบทดสอบความรู้ด้านสุขภาพของผู้รับบริการ เรื่อง การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัยของยาฟ้าทะลายโจร

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบเพื่อประเมินความเข้าใจในเรื่อง การใช้ยาอย่างถูกต้อง และปลอดภัยของยาฟ้าทะลายโจร มีทั้งหมด 8 ข้อ

*จำเป็น

เพศ *

☐ หญิง

☐ ชาย

ช่วงอายุ *

☐ ต่ำกว่า 18 ปี

☐ 19-25 ปี

☐ 26-45 ปี

☐ 46-60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการจัดกิจกรรมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้รับบริการ เรื่อง การใช้ยาอย่างถูกต้อง และ ปลอดภัยของยาฟ้าทะลายโจร โดยการแจกแผ่นพับ และบอร์ดความรู้หน้าห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ในช่วงระหว่างวันที่ 3 - 31 กรกฎาคม 2563 ผู้รับบริการจำนวน 29 ราย พบว่าผู้รับบริการสามารถตอบคำถามในแบบทดสอบความเข้าใจหลังจากการอ่านแผ่นพับ/บอร์ดความรู้ได้ถูกต้องร้อยละ 95.2 บรรลุตามวัตถุประสงค์คือมากกว่าร้อยละ 80

ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรม จำนวนผู้รับบริการที่ตอบคำถามถูกต้องมีน้อยมาก เนื่องจากเนื้อหาในแผ่นพับมีหลายหัวข้อ ข้อคำถาม/คำตอบอาจกำกวม จึงได้ปรับปรุงโดยขีดเส้นเน้นสื่บริเวณเนื้อหาที่สำคัญ ปรับคำถาม และตัวเลือกคำตอบให้เข้าใจง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เนื้อหาที่บอร์ดความรู้หน้าห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก ยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้รับบริการได้มากพอ ในครั้งต่อไปควรเพิ่มสีสัน งานกราฟิก หรือรูปภาพ เพื่อเพิ่มความสนใจมากขึ้น

บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง

1.รองศาสตราจารย์ ดร.ภญ.นพมาศ สุนทรเจริญนนท์. บทความเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน เรื่อง ฟ้าทะลายโจร ยังไม่มีหลักฐานป้องกันรักษาโควิด-19 โคโรนาไวรัสได้ [อินเทอร์เน็ต].[เข้าถึงวันที่ 13 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.pharmacy.mahidol.ac.th>

2.Xiao-Yang Hu, Ruo-Han Wu, Martin Logue, Clara Blondel, Lily Yuen Wan Lai, Beth Stuart, Andrew Flower, Yu-Tong Fei, Michael Moore, Jonathan Shepherd, Jian-Ping Liu, George Lewith. *Andrographis paniculata* (Chuän Xīn LiaĀn) for symptomatic relief of acute respiratory tract infections in adults and children: A systematic review and meta-analysis. *PLoS ONE* 2017;12(8): e0181780.

3.Wagner L., Cramer H, Klose P, Lauche R, Gass F, Dobos G, Langhorst J. Herbal Medicine for Cough: a Systematic Review and Meta-Analysis. *Forsch Komplementmed.* 2015;22:359-368.

4.Worasuttayangkurna L, Nakareangritb W, Kwangjaic J, Sritangosa P, Pholphana N, Watcharasit P, et al. Acute oral toxicity evaluation of *Andrographis paniculata*-standardized first true leaf ethanolic extract. *Toxicology Reports.* 2019;6:426-430.

5.Nosál'ová G, Majee SK, Ghosh K, Raja W, Chatterjee UR, Jurecek L, Ray B. Antitussive arabinogalactan of *Andrographis paniculata* demonstrates synergistic effect with andrographolide. *Int J Biol Macromol.* (2014);69:151-157.

6.Hossain MS, Zannat Urbi Z, Sule A, Rahman KMH. *Andrographis paniculata* (Burm. f.) Wall. ex Nees: A review of ethnobotany, phytochemistry, and pharmacology. *TSWJ* 2014, Article ID 274905, 28 pages